

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra proiectului de Lege privind protecția martorilor

Reieșind din termenii restrânși impuși de autorul proiectului ne vom expune în cele ce urmează numai asupra celor mai relevante aspecte care ar putea genera situații coruptibile.

1. Evaluarea generală a nivelului coruptibilității proiectului de act legislativ

1.1. Nivelul de fundamentare a proiectului

1.1.1. Fundamentarea generală a proiectului

Concluzii și recomandări: Contrar art. 20 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, proiectul de lege nu este însoțit de o notă informativă.

Astfel, nici nu poate fi evaluat nivelul de fundamentare a proiectului. În opinia noastră, o lege privind protecția martorilor în redacție nouă este prematură, în momentul, în care, la nivel național, practic, nu s-a obținut nici o experiență în acest domeniu. Problema protecției unui anumit cerc de persoane în procesul penal rezidă nu în lipsa unui cadru normativ, ci în faptul, că acesta nu a fost pus în aplicare, fiind și fără o acoperire financiară.

1.1.2. Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Concluzii și recomandări: și mai gravă este lipsa unei fundamentări economico-financiare a proiectului. Astfel, proiectul de lege, chiar dacă va fi adoptat, fiind fără o acoperire financiară, care, de altfel, va trebui să fie una substanțială, va rămâne inaplicabil. Astfel, în opinia noastră, la etapa actuală, ar fi mult mai rezonabilă identificarea resurselor financiare pentru implementarea legii în vigoare, decât elaborarea și promovarea unui legi noi.

1.1.2. Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Concluzii și recomandări: proiectul de lege este unul de utilitate publică și nu promovează și nici nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

Nu putem să nu remarcăm, că, conceptul, proiectul, în comparație cu legea existentă, degradează. În opinia noastră, nejustificat se restrânge cercul de persoane, care cad sub incidența legii, acesta mai fiind restrâns și prin acceptul

furnizării unor date care constituie probe concludente cu privire la săvârșirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

În opinia noastră nu este corect refuzul asigurării protecției de stat pentru motivul că persoana nu oferă anumite date. De altfel, aceasta, implicit, intimidează persoana în utilizarea libertății de mărturisire împotriva sa (art. 21 din Codul de procedură penală), aceasta din urmă fiind unul din principiile procesului penal.

2. Evaluarea în fond a proiectului

2.1. Formulări lingvistice ambigui

Art. 12 alin. (4) pct. 3) –

Concluzii și recomandări: *pentru a se evita orice neclarități, propunem reformularea acestei prevederi, propunem următoarea redacție: „aplicarea unor măsuri mai riguroase de protecție de către organul care administrează locul de detenție în cazul transportării persoanei”.*

Art. 6 alin. (1) lit. g) și h) –

Concluzii și recomandări: *întrucât este vorba despre două prevederi similare după sens, propunem excluderea lit. h), lit. g) urmând să aibă următorul conținut: „realizează acțiunile și măsurile de protecție conform programului de protecție”, lit. i), j) și k) devin respectiv lit. h), i) și j).*

Art. 8 alin. (2) –

Concluzii și recomandări: *de exclus sintagma „și 216” întrucât acest articol nu are careva tangențe cu prevederile art. 8 al proiectului de lege.*

2.2. Conflicte ale normelor de drept

Concluzii și recomandări: ne vom expune doar asupra faptului, că proiectul conține norme intern controversate. Astfel, potrivit art. 24, atribuția de a emite hotărâre cu privire la aplicarea protecției aparține procurorului sau instanței de judecată. De altfel, procurorul nu emite hotărâri. Pe când, același drept i se atribuie și Direcției pentru protecția martorilor (art. 6). Totodată, absolut, contravine principiilor sistemului național de drept, ca Direcția să aibă dreptul să examineze includerea în program, în momentul, în care există o hotărâre a instanței privind acordare protecției (art. 25). În acest caz, practic, o hotărâre a instanței, fără a fi anulată, nu se pune în aplicare. Mai mult decât atât, potrivit art. 25 alin. (3), Direcția poate restitui instanței hotărârea pe motiv că aceasta nu corespunde cerințelor prevăzute. Este necesar de revizuit procedura esențial.

2.3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Art. 6 alin. (2) – normă de trimitere

Concluzii și recomandări: norma respectivă este o normă de trimitere care totodată este și o normă în alb. Proiectul nu conține care prevederi privind modul de schimbare a identității angajaților, iar acesta nu poate fi întocmai similar celui prevăzut pentru persoanele protejate. Această normă posedă un mare potențial coruptibil, dat fiind faptul că proiectul de lege nu conține prevederi care s-ar referi la schimbarea identității angajaților Direcției pentru protecția martorilor, sau a proprietății imobiliare și mobiliare folosite de către angajați în procesul de implementare a anumitor măsuri.

2.4. Discreții excesive ale autorităților publice

Ca remarcă generală reținem insuficienta justificarea a instituirii Direcției pentru protecția martorilor. În opinia noastră, procedura luării deciziilor, prevăzută de Lege privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal, este una mult mai reușită, acordând maxim de operativitate măsurilor. Pe când, procedura stipulată în proiect este una greoaie și confuză, iar atribuțiile Direcției sunt unele controversate, fapt remarcat mai sus.

Art. 12 alin. (5) –

Concluzii și recomandări: sintagma „poate stabili” conferă un larg spectru discreționar pentru organul care aplică măsura de urgență. Propunem ca alin. (5) să aibă următoarea formulare: „în dependență de situație, organul care aplică măsura de urgență stabilește termenul aplicării acesteia pe durata existenței stării de pericol cu excepția unor alte măsuri dispuse de procuror sau instanța de judecată după caz”.

Art. 25 alin. (1) –

Concluzii și recomandări: norma nu conferă o stabilitate în ceea ce privește operativitatea adoptării deciziei de includere în program de către șeful Direcției pentru protecția martorilor. Sintagma „termen rezonabil” utilizată în cuprinsul acestui articol este una vagă. Totodată, termenul maxim de 30 de zile stipulat în proiect este, după părerea noastră, unul neadecvat dacă e să-l raportăm la necesitatea adoptării unei decizii urgente și, cu atât mai mult, legată de starea de pericol a unei persoane. Propunem stabilirea unui termen mai mic pentru adoptarea deciziei.

Art. 25 alin. (3) –

Concluzii și recomandări: sintagma „după înlăturarea lacunelor decizia de includere în program se ia pe cât se poate de urgent” conține un spectru larg discreționar. Ne existența unui termen strict stipulat ar putea determina autoritatea competentă să adopte decizia în termene convenabile acesteia. Propunem stabilirea unui termen strict în care trebuie adoptată decizia de includere în program.

Art. 28 alin. (4) –

Concluzii și recomandări: face referire la faptul comunicării hotărârii de încetare a programului de către procuror sau instanța de judecată Direcției pentru protecția martorilor. Atragem atenția asupra faptului că sintagma „în cel mai scurt timp” posedă un potențial coruptibil. Totodată, alin. (4) face referire la cazurile în care programul încetează în baza hotărârii procurorului sau a instanței de judecată, adică cazurile enumerate la alin. (2) ale aceluiași articol. Propunem substituirea sintagmei „în cel mai scurt timp” cu un termen concret. De asemenea propunem completarea textului după sintagma „încetare a programului” cu sintagma „pentru cazurile prevăzute la alin. (2)”.

2.4. Lipsa/insuficiența mecanismelor de control

Este necesar de completat textul proiectului cu prevederi care s-ar referi la posibilitatea contestării refuzului emiterii deciziei de includere în program precum și a oricăror altor acțiuni sau inacțiuni ale Direcției contrare legii.

Art. 26 alin. (5) lit. d) –

Concluzii și recomandări: a se specifica în cuprinsul proiectului obligațiile Direcției pentru protecția martorilor.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007 de

Megherea Marin,
inspector,
Secția prevenire și interacțiune civilă
la 08.08.2007